

2026 II poolaasta õigusloomeplaanide tutvustus

Karmen Joller
Sotsiaalminister

14.09.2026

SOTSIAALMINISTEERIUM

II poolaasta Riigikogu menetlusmaht: 14 eelnõu

12

tervisevaldkonna eelnõu*

10 uut + 2 juba Riigikogu menetluses

2027.a jõustumine: 9 eelnõu

2027.a eelarveseos: 3 eelnõul

2

sotsiaalvaldkonna eelnõu

2 uut eelnõu

2027.a jõustumine: 1 eelnõu

Kokku 12 uut eelnõu + 2 juba menetluses olevat eelnõu

*Tervisevaldkonna hulka on arvestatud ka tervise- ja sotsiaalvaldkonna koostöö, rehabilitatsiooni ning abivahendite reformid.

Allikas: esitluse eelnõude kirjeldused. Jõustumine on kavandatud; eelarveseos on arvestatud ainult sõnaselge märke korral.

2 eelnõu Riigikogu menetluses

Ravikindlustuse seaduse muutmise seadus [922 SE](#) (16.09.2026 I lugemine)

- Eriarstiabi kättesaadavus ühtsetel alustel läbi e-konsultatsiooni, sõltumata patsiendi digioskustest või eripäradest (nt vaegkuuljad ja aja registreerimine telefoni teel).
- Psühhiaatrilise eriarstiabi optimaalsema kättesaadavuse tagamine läbi psühhiaatria muutmise saatekirjaga erialaks, e-konsultatsiooni rakendamise ning psühhiaatrilise abi vajadusel kiirendatud korras tagamine raskema vaimse tervise probleemiga patsientidele.
- Suunitletum eriarstiabi jaotus võrdsematel alustel, suunates eriarstiabi ressursi eelistatult sinna, kus seda kõige rohkem vaja on ("õige patsient õigel ajal õiges vastuvõtus").
- Erialata arstide (üldarstid) tegutsemise aluse korrektsoon, arvates nad tervishoiuteenuse osutamisel osalejate hulgast välja ning viies nende tegutsemise õigusliku aluse sisuliselt sobivamasse paragrahvi. Luuakse senisest paremad alused üldarstide tõhusamaks rakendamiseks tervishoiusüsteemis.
- **Kavandatud jõustuma 01.01.2027.**

Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise jt seaduste muutmise seadus [951 SE](#) (menetlusse võetud)

- Liidetakse tervise infosüsteem, raviarved ja retseptid ühtseks andmekoguks, et parandada andmekvaliteeti, vähendada dubleerimist ja toetada andmepõhist juhtimist.
- Tervisekassa ja tervishoiutöötajad saavad parema ülevaate ravist, mis vähendab kordusuuringuid, parandab otsustuskiirust ja võimaldab tulemuspõhist rahastamist.
- Apteegiteenuse osutajad saavad turvalise ligipääsu terviklikule ravimiskeemile, et parandada ravimiohutust ja vähendada koosmõjudest tekkivaid riske.
- Viljatusravi ja sugurakudoonorluse andmed koondatakse TIS-i, et tagada jälgitavus, ohutus ja ühtne statistika; kliinikute käsitöö ja aruandluskoormus väheneb.
- Mitmed valitsuse määrused viiakse ministri tasandile, et kiirendada tervishoiu rakendusotsuseid.
- **Kavandatud jõustuma 01.10.2026**, viljatusravi ja sugurakudoonorluse osa 01.01.2028.

12 eelnõu 2026 II poolaastal

1. Rahvatervishoiu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus (tervishoiu ja sotsiaalvaldkonna koostöö)
2. Rahvatervishoiu seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus (rehabilitatsioonisüsteemi muutmise)
3. Ravikindlustuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (abivahendite ja meditsiiniseadmete reform)
4. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise seadus (perearstiabi tugevdamine)
5. Rahvatervishoiu seaduse muutmise seadus (vaimse tervise varajane abi)
6. Ravimiseaduse muutmise seadus (apteegiautomaadid)
7. Veeseaduse ja ehitusseadustiku muutmise seadus
8. Inimpäritolu materjali seadus
9. Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja Kaitseväge korralduse seaduse muutmise seadus (tegevusloa ja registreeringuga seotud muudatused)
10. Rahvatervishoiu seaduse muutmise seadus (Terviseameti andmekogude õiguslik alus)
11. Sotsiaalhoolekande seaduse ja sotsiaalseadustiku üldosa seaduse muutmise seadus (erihoolekandeteenused)
12. Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seadus (parkimiskaardi direktiiv)

Rahvatervishoiu seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (tervishoiu ja sotsiaalvaldkonna koostöö)

Seotud 2027. aasta riigieelarve eelnõuga. Eelnõu antakse Riigikogule üle 14. septembri istungil.

- Luuakse maakondlikud **heaolupiirkonnad** ja koostöökogud tervishoiu ning sotsiaalvaldkonna ühise strateegilise juhtimise jaoks.
- Igas piirkonnas luuakse **TERVIK**, mis ühendab KOVid, perearstid ja haiglad ühtsesse koostöövõrgustikku.
- Kasutusele võetakse **valdkondadeülene koordineerimine** kompleksse abivajadusega inimeste toetamiseks, mida osutab **terviseteejuht**.
- Luuakse **heaolu infosüsteem** ning parandatakse tervishoiu ja sotsiaalvaldkonna andmevahetust.
- Tervisekassa roll laieneb koostöö, ennetuse ja riskirühmade juhtimise toetamisele.
- **Kavandatud jõustuma 01.07.2027** (osaliselt 01.05.2028).

Rahvatervishoiu seaduse muutmise ja sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seadus (rehabilitatsioonisüsteemi reform)

Seotud 2027. aasta riigieelarve eelnõuga. Eelnõu antakse Riigikogule üle 14. septembri istungil.

- **Lihtsam tee abini:** teenuse saamiseks ei pea enam taotlema puude raskusastet või omama puuduvat/vähenenud töövõimet.
- **Parem sidusus tervisega:** teenuse saamise õigus seotakse inimese tegeliku terviseseisundist tuleneva abivajadusega. Vajaduse tuvastab ja teenusele suunab perearst, muu eriarst või õde.
- **Terviklik ja eesmärgistatud abi:** eri spetsialistidest koosnev rehabilitatsioonimeeskond lepib inimesega kokku eesmärgid ja tegevuskava, osutab teenust ning hindab teenuse tulemuslikkust.
- **Vähem dubleerimist ja asjaajamist:** teenuse andmed liiguvad tervise infosüsteemi, vähendades korduvaid hindamisi ja sama info esitamist eri asutustele.
- **Teenuse üle-eestiline kättesaadavus:** igas maakonnas peab rehabilitatsiooniteenust osutama vähemalt üks haiglavõrgu arengukavas nimetatud haigla. Teenust saavad osutada ka teised nõuetele vastavad tervishoiuteenuse osutajad, sh praegused sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse osutajad, sõlmides Tervisekassaga lepingu või olles mõnele tervishoiuteenuse osutajale koostööpartneriks mõne teenuskomponendi osutamisel.
- **Ühtne korraldus Tervisekassa kaudu:** teenuse korraldus liigub Sotsiaalkindlustusametist Tervisekassasse ning on rahastatud riigieelarvest.
- **Sujuv üleminek:** kehtiva suunamisotsusega inimestele vormistatakse automaatselt uue teenuse saatekiri.
- **Kavandatud jõustuma 01.10.2027** (osaliselt 01.02.2027).

Ravikindlustuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus

(abivahendite ja meditsiiniseadmete reform)

Seotud 2027. aasta riigieelarve eelnõuga.

- **Loogilisem lahendus inimese jaoks:** Abivahendid ja meditsiiniseadmed koondatakse ühte tootepõhisesse loetellu ning neile rakenduvad ühtsed hüvitamis- ja hinnastamispõhimõtted.
- **Abi saab määrata pädev spetsialist:** Meditsiiniseadme kaardi väljakirjutamise õigus laieneb oskustest ja teadmistest lähtuvalt teistele tervishoiuspetsialistidele (nt diabeeditarvikute määramise õigus õdedele). Samuti laiendatakse arst-residendi ravimite väljakirjutamise õigusi 1. residentuuriaastast (senise 3. asemel) võrdselt vastava eriarstiabi eriala omandanud arstiga.
- **Väiksem omaosalus ja õiglasemad hinnad:** Kõigile müügikohtadele, sh apteekidele, kehtivad samad hinnalaed ning suuremate aastakulude korral väheneb inimese omaosalus automaatselt täiendava ravimi- ja meditsiiniseadmehüvitise abil.
- **Digitaalne ja läbipaistev asjaajamine:** Pabertõendid asenduvad digitaalsete meditsiiniseadme kaartidega ning info kaartide, tehingute ja limitide kohta koondub tervise infosüsteemi ja terviseportaali. Püsiva abivahendi vajadusega inimesele luuakse digitaalne meditsiiniseadme kaart automaatselt.
- **Üks süsteem ja sujuv üleminek:** abivahendid viiakse SKA-st Tervisekassa süsteemi kolmes etapis aastatel 2027–2029. Üle liikuvate abivahendite rahastus tagatakse jätkuvalt riigieelarvest (arvestuslik kulu).
- **Kavandatud jõustuma 01.01.2027.**

Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise seadus

(perearstiabi tugevdamine)

- Eelnõu eesmärk on ajakohastada perearstiabi korralduslikku raamistikku ning luua täiendavad võimalused perearstiabi kättesaadavuse ja järjepidevuse tagamiseks.
- Täpsustatakse nimistute kujundamise põhimõtteid, et soodustada nimistute ühtlasemat jaotumist ning toetada perearstiabi kvaliteeti ja kättesaadavust:
- Täpsustatakse asendamise korraldamise tingimusi (antakse tervisekeskustele suurem roll asenduste korraldamisel);
- Vähendatakse perearstiabiteenuse osutajate halduskoormust andmete esitamisel;
- Täpsustatakse äriühingu korraldatava perearsti asendamise korda, sätestades selgemalt perearsti kvalifikatsiooniga arsti kaasamise nõuded kui ka nimistu äravõtmise alused;
- Luuakse volitusnorm riski- ja kriisipiirkondade määramise aluste ja regionaalselt rakendatavate meetmete kehtestamiseks ning sh laiendatud ülesannetega tervisekeskuse toimimiseks piirkondlikult
- **Kavandatud jõustuma 01.03.2027.**

Rahvatervishoiu seaduse muutmise seadus

(vaimse tervise varajane abi)

- Luuakse uus **varajase abi sekkumise teenus** vaimse tervise probleemide sümptomite kiireks leevendamiseks enne kliinilist ravi.
- Teenus hõlmab **struktureeritud eneseabi sekkumisi** ja **väheintensiivseid psühholoogilisi sekkumisi (VIPS)**.
- Teenuseid korraldab **Tervisekassa** ning neid rahastatakse **riigieelarvest**.
- Eesmärk on parandada vaimse tervise abi kättesaadavust ja vähendada survet tervishoiusüsteemile
- **Kavandatud jõustuma 01.01.2028.**

Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja kaitseväe korralduse seaduse muutmise seadus

(tegevusloa ja registreeringuga seotud muudatused)

Eelnõu antakse Riigikogule üle 14. septembri istungil.

- Tegevusloa menetlus muutub sisulisemaks - kvaliteet, patsiendiohutus ja töökorraldus.
- Registreeringu saab peatada olulise või süstemaatilise kutsealase rikkumise korral, mis seab patsiendiohutuse ohtu; üldjuhul antakse enne võimalus rikkumine lõpetada või pädevus taastada.
- Kiirabiteenus seotakse selgelt Häirekeskuse väljasõidukorraldusega ja rahastuslepingud pikenevad 10 aastani.
- Luuakse paindlikumad võimalused tervishoiuteenuste osutamiseks kriisiolukorras.
- **Kavandatud jõustuma 01.10.2027**, va kiirabi, tervishoiukorralduse infosüsteemi ja kriisivalmiduse sätted üldises korras varem.
- Enne 01.10.2027 antud tegevusload jäävad kehtima.

Ravimiseaduse muutmise seadus

- Lubatakse **apteegiautomaadid** üldapteegi struktuuriüksusena, et parandada ravimite kättesaadavust ja laiendada teenuse osutamist distantstsilt videosilla kaudu.
- Üldapteek saab täita ravimite valmistamise kohustust teise apteegiga sõlmitud lepingu alusel.
- Haiglaapteekidele antakse võimalus valmistada ja väljastada teatud ravimeid üldapteekidele ja tervishoiuteenuse osutajatele, kui vajalik võimekus üldapteegis puudub.
- Muudatuste eesmärk on parandada ravimite geograafilist ja ajalist kättesaadavust ning leevendada apteekide tööjõupuudust.
- Antakse Ravimiametile haiglaerandi eetikakomitee mandaat.
- **Kavandatud jõustuma üldises korras.**

Inimpäritolu materjali seadus

- Kehtestatakse uus **inimpäritolu materjali seadus**, mis koondab vere, kudede ja rakkude regulatsiooni ühtsesse raamistikku.
- Määratakse Ravimiameti ja Terviseameti ülesanded loaandmise, registrite ja järelevalve valdkonnas.
- Laiendatakse doonorite õigusi, kehtestatakse reproduktiivmaterjali doonorite hüvitise piirmäärad ning täpsustatakse rahastamist.
- Muudetakse kunstliku viljastamise ja põlvnemise regulatsiooni ning luuakse õiguslik alus siirdamisrände seireks.
- Kaitsevägele ja liitlasvägedele antakse kriisi- ja sõjaajal võimalus korraldada vere kogumist ja vereülekandeid.
- EL määruse (EL) 2024/1938 rakendamine **07.08.2027**. Senised tegevusload jäävad kehtima ja viiakse järk-järgult kooskõlla uute nõuetega.
- Alates **07.08.2028** rakendub EL määruse üleminekukorra järgmine etapp olemasolevate asutuste registreerimisel.
- **Kavandatud jõustumata 07.08.2027.**

Veeseaduse ja ehitusseadustiku muutmise seadus

- Kehtestatakse raamistik joogiveega kokkupuutuvate toodete ja materjalide hügieeninõuete, vastavushindamise ja märgistamise rakendamiseks.
- Joogiveega kokkupuutuvate toodete ja materjalide turujärelevalve pädevus antakse **TTJA-le**.
- Täpsustatakse riskipõhise käsitlemise, prioriteetse tarbimiskoha ja joogivee kontrolli kava nõudeid vastavalt EL joogiveedirektiivile.
- Terviseameti kooskõlastus ühisveevärgi puurkaevu kasutusloa menetluses kaotatakse; ametit teavitatakse edaspidi ehtisregistri kaudu.
- Eesmärk on parandada joogivee ohutust, kõrvaldada EL rikkumismenetluses tuvastatud puudused ja vähendada halduskoormust.
- **Kavandatud jõustuma 01.01.2027.**
- Alates **31.12.2026** kohalduvad EL-i joogiveega kokkupuutuvate toodete ja materjalide nõuded, mille rakendamiseks luuakse riigisisene raamistik.

Rahvatervishoiu seaduse muutmise seadus

(Terviseameti andmekogude õiguslik alus)

- Vee terviseohutuse infosüsteem (VTI) nimetatakse ümber keskkonnatervishoiu infosüsteemiks (KTI) ning täpsustatakse selle eesmärki ja töödeldavate andmete koosseisu.
- Luuakse Terviseameti laboriinfosüsteemi (TALIS) õiguslik raamistik, et koondada laboriteenuste osutamiseks vajalik andmetöötlus ühtsesse infosüsteemi.
- Luuakse Terviseameti järelevalvemenetluse infosüsteem (MEIS), mis võimaldab minna dokumendipõhiselt menetluselt üle ühtsele andmepõhisele menetlusele.
- Kavandatud jõustuma 01.01.2027.

Sotsiaalhoolekande seaduse ja sotsiaalseadustiku üldosa seaduse muutmise seadus (erihooolekandeteenused)

Eelnõu antakse Riigikogule üle 14. septembri istungil.

- Lihtsustatakse erihooolekandeteenuste taotlemist, hindamist ja teenusele suunamist, millega muuhulgas luuakse eeldused uuendatud menetlusprotsessi viimiseks infosüsteemi STAR.
- SKA ja KOV saavad kasutada üksteise hindamisandmeid. Inimese sisenedes kas SKA või KOV kaudu hinnatakse tema abi- ja toetusvajadust ühe korra.
- Hakatakse tagama abi kiiremini kõige suurema abivajadusega inimestele – teenuste järjekorras hakatakse arvestama abivajaduse kiireloomulisust.
- Lihtsustatakse omaosaluse arvestamist. Riik hüvitab omaosaluse puudujäävat osa edaspidi pensioni ja töövõimetoetuse alusel ning teeb seda automaatselt – eraldi taotlust pole esitada vaja.
- Kohalikud omavalitsused saavad luua teenusekohti eelkõige oma elanikele, mis suurendab motivatsiooni kodulähedaste teenuste pakkumiseks ning suurendab teenuskohtade valikuid.
- **Kavandatud jõustumine 01.01.2027.** Tööhõiveprogrammiga seotud tehnilised muudatused jõustuvad 01.04.2027. Muudatused, mis on seotud andmete töötlemise üleviimisega SKAIS-ist STAR-i infosüsteemi jõustuvad 01.08.2027.

Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (Euroopa puudega inimese kaardi ja parkimiskaardi direktiivi ülevõtmine)

- **Võrdsemad võimalused Euroopa Liidus:** kasutusele võetakse Euroopa puudega inimese kaart ja Euroopa puudega inimese parkimiskaart, mida tunnustatakse kõigis Euroopa Liidu liikmesriikides. Kaardi omanik saab teises liikmesriigis kasutada kohalike puudega inimestega samadel alustel seal pakutavaid soodustusi ja eritingimusi.
- **Lihtsam tõendada oma õigusi:** senine Eesti puudega isiku kaart asendatakse Euroopa puudega inimese kaardiga. Digitaalne kaart luuakse puude raskusastme tuvastamisel automaatselt, füüsiline kaart väljastatakse taotluse alusel.
- **Kaardid ühest kohast:** alates 1. juunist 2028 väljastab nii Euroopa puudega inimese kaarti kui ka Euroopa puudega inimese parkimiskaarti Sotsiaalkindlustusamet. Parkimiskaardi väljastamine liigub kohalikelt omavalitsustelt Sotsiaalkindlustusametisse.
- **Sujuv üleminek:** senised puudega isiku kaardid kehtivad kaardile märgitud tähtaja lõpuni, kuid mitte kauem kui 31. maini 2031. Praegused parkimiskaardid kehtivad kaardile märgitud tähtaja lõpuni, kuid mitte kauem kui 1. detsembrini 2029.
- **Vähem asjaajamist:** puude raskusastme tuvastamisel ja sotsiaaltoetuste taotlemisel kasutatakse rohkem riigil juba olemas olevaid andmeid. Näiteks ei pea toetuse taotlemisel enam esitama isikut tõendavat dokumenti.
- **Selgem puude tuvastamine:** tööealiste puhul loobutakse eakohasuse arvestamisest kõrvalabi, juhendamise ja järelevalve vajaduse hindamisel ning välditakse puude raskusastme korduvat tuvastamist vahetult enne järgmisse vanuserühma jõudmist.
- **Kavandatud jõustumata üldises korras,** kaartidega seotud muudatused jõustuvad 01.06.2028.

Aitäh!

